

VASA UNIVERSITETET

Vaasa lockar – ett rekordstort antal unga söker till universitet i vår kuststad

Universitetet i Vasa är attraktivt. I den gemensamma ansökningsprocessen våren 2026 mottog universitetet så många som 12 343 ansökningar – fler än någonsin tidigare. Ökningen från förra året var häpnadsväckande 15,5 procent. Vad handlar detta fenomen om?

Enligt experter ligger svaret i omvandlingen av arbetslivet. När artificiell intelligens revolutionerar industrier och samhälle söker stabilitet i en osäker värld, röstar unga med fötterna – och beger sig till Vasa.

Det mest populära studiealternativet var kandidatprogrammet i ekonomi och företagsekonomi, som fick nästan 4 800 sökande. I masterprogrammen lockade affärsutveckling flest sökande: mer än 740 ansökningar mottogs för genomförandet enbart i Seinäjoki.

Tillväxten var särskilt explosiv i finskspråkiga masterprogram, där antalet ansökningar ökade med mer än 50 procent. Hösten 2026 kommer universitetet också att öppna tre nya program med ämnen som direkt liknar en beskrivning av framtidens jobb: beredskap och motståndskraft, artificiell intelligens inom redovisning samt artificiell intelligens och

analys.

”Studenter söker till oss eftersom de ser en möjlighet att växa till experter som kan kombinera forskningsbaserat tänkande med konkret affärs-samarbete,” säger vice rektor Tanja Risikko.

Men de som står utan studieplats behöver inte avskräckas. I våras kommer en studiekupong att införas som gör det möjligt för en ung person som blivit utan plats att slutföra 30 poäng vid Open University gratis – och kanske hitta vägen till kandidatstudent genom den.

Källa: Universitetet i Vasa pressmeddelande 24.3.2026

Foto: Universitetet i Vasa har annonserat på bussar i Helsingfors

Veckans bild:

I natt flyttades klockorna fram en timme. Vi har sommartid!

MEDIA

På måndag smäller det: Medieeliten bryter tystnaden – startar unikt samarbete

Svenskfinlands viktigaste mediechefer gör gemensam sak. På måndag, klockan 12.03, får de nog av lögnen och desinformation.

I en tid när falska nyheter flödar fritt på sociala medier går

fyra mediehus samman i ett historiskt samarbete. Mediepanelen heter initiativet där chefredaktörerna för Svenska Yle, Hufvudstadsbladet, Vasabladet och Åbo Underrättelser sätter sig vid samma bord.

– I dagens och särskilt morgondagens värld är det knappast uppenbart för alla vad

journalistik i grunden är, säger HBL:s chefredaktör **Kalle Silberberg**.

Bakom initiativet ligger Anna Forth, Svenska Yles direktör. Varje månad dyker panelen ner i de avgörande frågorna: Vem granskar egentligen makten? Och hur skiljer man äkta journalistik från allt brus?

Premiären är den 30 mars i Yle Vegas program Slaget, men poddversionen sprids över samtliga mediehus plattformar. Mediepanelen kommer att höras i radio sista måndagen varje månad.

För Vasabladets **Niklas Nyberg** handlar det om en efterlängtat diskussion om en hörnsten i demokratin. För Åbo Underrättelser **Susanna Landor** är det ett slag för mediemångfald.

Kanske är det just nu, när tilliten till medier sätts på prov, som den här typen av öppenhet behövs som mest.

Källa: Yle, 27.3.2026 m.fl

Bild: Susanna Landor, chefsredaktör på Åbo Underrättelser

VASA

PANEL SKA RÄDDA MUSIKLIVET I VASA: ”Scenerna försvinner”

Vasa. Hur räddar man stadens musikliv? Den frågan tas upp i en paneldebatt på stadsbiblioteket den 9 april L 18-20

– Vi måste prata om framtiden, säger arrangörerna. Lokala spelstäder, samarbete och evenemangens betydelse står på agendan.

Bland panelisterna finns kulturchefen och flera eldsjälar. Evenemanget är gratis och öppet för alla. Källa: STT Info / Vasa stad

EU

EU-TOPPAR PÅ HEMLIGT BESÖK I FINLAND: ”Vi måste stärka Europa”

Nu strömmar maktavarna till Finland. Europaparlamentarikern Anna-Maja Henriksson tar med sig 23 kollegor till landet. Resan har varit planerad i ett år.

Delegationen besöker hybridcentret i Helsingfors och åker till Lappland – för att se gränsen mot Ryssland. Där möter de också samiska representanter.

Många av gästerna är här för första gången.

Källa: STT Info / Svenska folkpartiet

I DAG

LEDARE

Globalt klimat: Alarmerande

Siffrorna är höga och budskapet är otvetydigt: jordens klimatsystem går in på okänt territorium. Enligt Världsmeteorologiska organisationens senaste rapport State of the Global Climate är elvaårsperioden mellan 2015 och 2025 nu den varmaste perioden som registrerats.

Förra året rankades som det näst eller tredje varmaste i världen, med temperaturer som steg till 1,43 grader Celsius över det förindustriella genomsnittet. Detta är inte abstrakt statistik – de är den mätbara verkligheten av en planet i nöd.

Det som gör denna rapport särskilt allvarlig är dock inte bara värmen. Haven, som under två decennier har konsumerat 18 gånger människans årliga energiförbrukning, fortsätter att värmas upp utan avbrott. Arktisk havsis ligger på eller nära rekordlåga nivåer, utbredningen av antarktisk is minskar och glaciärer smälter oavbrutet. Extrema väderhändelser – kraftiga regn, förödande cykloner, brännande värmeböljor – har blivit

en obehaglig bakgrund som stör ekonomier och liv på olika kontinenter.

Som FN:s generalsekreterare António Guterres sade: "Det globala klimatet är i undantagstillstånd. Planeten Jordan pressas bortom sina gränser." Hans ord är ingen överdrift; De är en diagnos. När historien upprepar sig elva gånger sade han att det inte längre är en slump – det är en uppmaning till handling.

Framtiden är inte en avlägsen abstraktion. Den skrivs nu i varje bråkdel av en grad uppvärmning, i varje tunnländ förlorad is, i varje samhälle som har påverkats av extrema väderförhållanden. Verktyg för att böja kurvan finns: accelererad minskning av koldioxidutsläpp, utökad anpassning och genuint internationellt samarbete. Det som har saknats är den gemensamma viljan att introducera dem i rätt takt och omfattning.

Nödläget är här. Frågan är om mänskligheten kommer att reagera brådskande, som stunden kräver. Fördröjning är inte längre ett gratis alternativ – det är ett val för att förvärra krisen för framtida generationer.

NYHETER

ARBETSLÖSHET

Låg arbetslöshet – men mörkret döljer sig i statistiken

Arbetslösheten i Österbotten är fortfarande en av de lägsta i landet. I februari låg siffran på 7,8 procent, att jämföra med hela landets 12,7 procent. Vid en första anblick ser det alltså ljusst ut för regionen. Men bakom den positiva helhetsbilden döljer sig en oroande trend som väcker frågor: långtidsarbetslösheten skjuter i höjden.

På bara ett år har antalet per-

soner som varit arbetslösa i minst ett år ökat med hela 24,3 procent i sysselsättningsområdet som omfattar bland annat Vasa, Korsholm och Närpes. I februari fanns det 1 629 långtidsarbetslösa i området, vilket är 319 fler än förra året. Ökningen speglar även den nationella trenden, där långtidsarbetslösheten steg med 23,4 procent.

Skillnaderna mellan kommunerna är stora. Medan Närpes har en arbetslöshet på endast 4,3 procent, kämpar Kaskö med en siffra på 12,2 procent.

Vasa, regionens centrum, har sett en dramatisk ökning på 14 procent, vilket innebär 422 fler arbetslösa jämfört med föregående år.

Samtidigt minskar antalet nya jobb. Under februari anmäldes 212 färre lediga platser än vid samma tidpunkt i fjol. Siffrorna målar upp en bild av en region som på ytan går starkt, men där en växande grupp riskerar att hamna i ett allt längre utanförskap.

Källa: STT Info, Vasa stad,

TÅG OCH KOGNITION

Hjärngympa på räls: Snabba tåg kan rädda din kognitiva hälsa

Kan valet mellan tåg och bil påverka hur snabbt din hjärna åldras? Ny forskning tyder på att svaret är ja. Snabba och smidiga tågförbindelser handlar nämligen om betydligt mer än att bara spara minuter på väg till jobbet – det kan vara en avgörande faktor för vår hjärnhälsa.

En studie från Helsingfors universitet har funnit ett samband mellan trans-

ningen innebär en god tillgänglighet att man kan delta i samhällslivet, besöka specialistvård eller gå på kulturevenemang utan stressen av en krånglig resa. Rapporten pekar på att en väl fungerande infrastruktur fungerar som en skyddande faktor mot social isolering, vilket är en av de främsta riskfaktorerna för kognitiv nedsättning.

Istället för att fastna i passivitet eller bilköer, möjliggör tåget ett mer aktivt liv som håller hjärnan stimulerad. Att satsa på järnväg är därför inte bara en fråga om transport eller klimat, utan även en kraftfull investering i framtidens folkhälsa. Att bygga snabbare spår kan helt enkelt vara ett sätt att hålla befolkningen piggare och klarare i knoppen längre.

Källa: sttinfo.fi/tiedote/71897574/nopeat-junayhteydet-voivat-edistaa-ihmisen-kognitiivista-terveytta

Photo Supplement

NYHETER

VASA

Världspremiär i Vasa: Här förvandlas cykelvägen till en klimathjälte

Finland tar nu ett banbrytande kliv i den gröna omställningen, och blickarna vänds mot Vasa.

Staden har precis presenterat resultatet av ett unikt experiment som kan förändra hur vi bygger våra städer i framtiden. Genom att använda biokol har man lyckats skapa vad som beskrivs som världens första cykelväg som aktivt binder kol – en teknisk sensation som gör asfalten till en kolsänka.

Hemligheten bakom genombrottet ligger i det material som gömmer sig under pedalerna. Biokol framställs genom att värma upp organiskt material, såsom restprodukter från skogen, i en syrefri miljö. Istället för att detta material ruttar och släpper ut koldioxid i atmosfären, kapslas kolet in i en stabil form. När detta biokol sedan blandas in i cykelvägens konstruktion, låses växthusgaserna fast i marken i hundratals år.

Det aktuella pilotprojektet i Vasa har visat sig vara en stor

framgång. Undersökningarna bekräftar att biokolet fungerar utmärkt som byggmaterial i vägens bärlager utan att påverka stabiliteten eller hållbarheten negativt. Det innebär att man i framtiden kan bygga infrastruktur som inte bara underlättar miljövänliga transporter, utan som i sig själv fungerar som ett verktyg för att motverka klimatförändringarna.

Satsningen är en central del i Vasas ambitiösa plan att bli helt koldioxidneutralt. Genom att integrera miljöteknik direkt i stadsmiljön visar staden att innovation och praktisk stadsplanering kan gå hand i hand.

Framgången med den kolsänkande cykelvägen väntas nu väcka internationellt intresse, då metoden har potential att skalas upp och användas vid större vägbyggen världen över. Varje ny kilometer väg skulle därmed kunna bidra till att sänka jordens feber.

Källa: sttinfo.fi/vasa-harvarldens-forsta-cykelvag-sombinder-kol-ett-lyckat-biokol-forsok

Bild: Utanpå ser cykelvägen sedvanlig ut, men under marken finns en lösning som förenar klimatarbete och stadsbyggnad på ett nytt sätt. Bild: Vasa stad / Veera Röyttä

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

Världsstjärnor och transatlantisk magi: Korsholms musikfestspel 22-29.7.2026

När sommarsolen står som högst i juli förvandlas Österbotten till en internationell mötesplats för toner som spänner över hela världshav.

Musikfestspelen Korsholm 2026 närmar sig, och årets program lovar en upplevelse utöver det vanliga. Under temat "Över Atlanten" knyts musikaliska band mellan Europa och Amerika, i en satsning som hyllar öppenhet och nyfikenhet i en annars sluten omvärld.

Mellan den 22 och 29 juli fylls regionen av stjärnglans när över hundra artister tar plats på scenerna. Konstnärlig ledare Jan-Erik Gustafsson har för sitt fjärde år lyckats locka tunga internationella namn till de österbottniska vidderna. Publiken kan se fram emot virtuoser som oboisten Nicholas Daniel och violonisten Alissa Margulis, samt den hyllade Stenhammar Quartet. Som en röd tråd genom festivalen löper verken av den koreansk-amerikanska tonsättaren Nicky Sohn, vars moderna röst ger festivalen en dagsak-tuell nerv.

Programmet är lika brett som det är djupt. Redan vid öppningskonserten i Korsholms kyrka sätts tonen med Dvořáks älskade tongångar från den nya världen. Bland höjdpunkterna märks även en storslagen fest-konsert där Vivaldis tidlösa årstider möter nordisk körlyrik. För den som söker det oväntade bjuds det på spännande möten mellan pop och klassiskt när lokala stoltheterna Vasas flora och fauna delar scen med Artemis Wind Quintet.

Men Musikfestspelen handlar om mer än bara exklusiva konserter; det är en folkfest präglad av tillgänglighet och hållbarhet. Med tio gratiskonserter, fria bussresor och till och med barnpassning vid utvalda tillfällen, suddas gränserna ut för vem som kan njuta av högklassig kultur. Från nyskapande konstprojekt som skapas live till konserter i motormuseum – årets festival är en varm inbjudan till alla att upptäcka musikens gränslösa kraft.

Bild: Jan-Erik Gustafsson. Korsholms musikfestspel

Stjärnglans mitt i lunchen – så får du uppleva sommarens musikmagi helt gratis

När sommarsolen steker över Vasas gator och torg bjuder Musikfestspelen Korsholm på en av säsongens mest generösa nyheter.

I år satsar festivalen stort på att göra den högklassiga musiken tillgänglig för precis alla genom en serie exklusiva minikonserter mitt i city – helt utan biljettkrav.

Konceptet är lika enkelt som genialt: en halvtimmes musikalisk paus mitt i vardagen. Under sex utvalda dagar i juli förvandlas välkända mötesplatser till tillfälliga konsertsalar där publiken kan slå sig ner, andas ut och njuta av levande musik i världsklass. Det är en satsning som syftar till att sudda ut trösklarna till den klassiska musiken och sprida festivalstämningen långt utanför de traditionella konsertlokalerna.

Programmet utlovar en

spännande mix av artister. Här möts festivalens internationella stjärnor och lokala, unga begåvningar i ett intimt format. Det blir ett unikt tillfälle att se morgondagens stjärnor dela scenen med etablerade virtuoser i en avslappnad och öppen miljö.

Musikfesten inleds på köpcentret Rewell, där de tre första konserterna äger rum mellan den 22 och 24 juli. När den nya veckan sedan tar vid, flyttar musikupplevelsorna vidare till Aveny Café den 27 till 29 juli. Samtliga konserter startar klockan 12.00, vilket gör dem till det perfekta avbrottet i shoppingrundan eller som en guldkant på lunchpausen.

I en tid där kultur ibland kan kännas exklusiv, väljer Musikfestspelen Korsholm att gå i motsatt riktning. Genom att erbjuda dessa musikaliska pärlor mitt i sommarvimmellet skapar man en levande mötesplats där musiken får stå i centrum – öppen för alla som har vägarna förbi.

Källa: Musikfestspelen Korsholms programnyheter för 2026.

PÅSK I VASA

Döden möter ljuset – unik requiem fyller Vasa kyrka på långfredagen

På långfredagen, när stillheten sänker sig över påsken, fylls Trefaldighetskyrkan i Vasa av något ovanligt: ett requiem som inte är mörkt utan tröstande.

Vasa stadsorkester bju-

varliga dag.

Bakom dirigentpulten står orkesterns egen chefsdirigent Anna-Maria Helsing. Tillsammans med kammarkören Canticum Maris och två unga solister av högsta klass utlovas en stund av stilla skönhet. Sopranen Wilhelmina Tómasdóttir har redan hunnit väcka uppmärksamhet på stora scener, och barytonen Tomi Punkeri lovar en djup, varm klang.

Innan requiemet får publiken höra Arvo Pärts stillsamma Cantus och den berömda långfredagsförvandlingen ur Wagners Parsifal – musik som leder tankarna till stillhet och eftertanke.

För den som vill uppleva påskens allvar genom musiken finns chansen på långfredagen i Vasas vackraste kyrkorum.

Källa: Vasa stad
Bild: Wilhelmina Tómasdóttir. Foto: Vuokko Salo

der in till en påskkonsert där Gabriel Faurés berömda Requiem står i centrum. Verket, som sällan framförs i sin helhet, är känt för sin milda och ljusa syn på döden – en musikalisk tröst i den kristna påskens mest all-

Wasa Dagblad

Nästan allt Du behöver veta på 8 sidor
vpress.fi

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

WMO: Jordens klimat blir allt mera obalanserat

Världsmeteorologiska organisationen (WMO) har släppt sin rapport om klimatet för 2025, som anger att jordens klimatsystem i allt högre grad visar tecken på instabilitet.

Enligt rapporten kommer 11-årsperioden från 2015 till 2025 att vara den varmaste som någonsin registrerats, och 2025 kommer

att vara antingen den näst eller tredje varmaste som någonsin registrerats. Den globala medeltemperaturen för året var cirka 1,43 grader Celsius, högre än den förindustriella baslinjen mellan 1850 och 1900.

Rapporten dokumenterar omfattande extrema väderhändelser runt om i världen, inklusive intensiva värmeböljor, kraftiga regnperioder och intensiva tropiska

cykloner. Dessa fenomen har lett till betydande samhällsliga och ekonomiska störningar, vilket belyser sårbarheten hos sammankopplade moderna ekonomier och infrastruktur.

Viktiga indikatorer i landets system fortsätter att visa oroande trender. Havstemperaturerna stiger, och havet är fortfarande en stor sänka av koldioxid, efter att ha absorberat ungefär 18 gånger

så mycket värme, vilket motsvarar ungefär 18 gånger den årliga mänskliga energiförbrukningen under de senaste två decennierna. I kryosfären var den årliga utbredningen av arktisk havsis på eller nära den lägsta som någonsin registrerats, medan utbredningen av antarktisk havsis var den tredje minsta dokumenterade. Enligt WMO fortsatte glaciärens smältning utan avbrott.

FN:s generalsekretär António Guterres beskrev snabbt resultaten och sade att det globala klimatet utgör ett "undantagstillstånd" och att planeten pressas bortom sina gränser. Han noterade att med 11 på varandra följande rekord- eller nästan rekordår representerar detta mönster en tydlig uppmaning till handling, eftersom detta inte är en tillfällighet!

RYSSLAND

Från regimens trotjänare till kritiker – nu på mentalsjukhus

Den ryske juristen och bloggaren Ilya Remeslo, som vi berättade om i senaste nummer, är nu intagen på ett mentalsjukhus. Under Sovjet-tiden var detta en tydlig inte helt ovanlig metod att tysta regimkritiker.

Remeslo var tidigare känd som en av de drivande krafterna bakom juridiska angrepp mot oppositionen tills han nu i ett uppmärksammat uttalande krävt att Vladimir Putin ska ställas inför rätta som krigsförbrytare. Ilya Remeslo, 42, har i över

ett decennium verkat som en lojal röst för Kreml. Som jurist och ledamot i Ryska federationens offentliga kammare (2017–2023) var han en central figur i de rättsliga processerna mot oppositionsledaren Aleksej Navalnyj, vilket fick regimenära befälhavaren Apti Alaudinov att kalla honom "huvudinitiativtagaren till att sätta Navalnyj i fängelse".

Den 18 mars 2026 publicerade Remeslo ett manifest i sociala medier som kom som en chock för många. I texten kallade han president Vladimir Putin för "en krigsförbrytare och tjuv", krävde att kriget i Ukraina skulle upphöra och att Putin skulle ställas inför rätta. Han avfärdade också regimens legitimitet och förklarade att han inte längre kunde "blunda för det som händer i landet".

Reaktionerna från den tidigare maktpolisen lät inte vänta sig. Propagandisten Vladimir Solovjov avfärdade Remeslo som en "medlöpare till makten" som fått ett nervöst sammanbrott, medan krigsbloggaren Julia Vitjazeva beskrev honom som en "stött och arrogant liten människa" som nu står ensam.

Redan den 19 mars rapporterade medier som Fontanka och Meduza att Remeslo hade blivit tvångsintagen på Sankt Petersburgs psykiatriska klinik nr 3. Händelsen har väckt paralleller till sovjetiska metoder att tysta olikstänkande och beskrivs av oberoende ryska och internationella medier som en dramatisk vändpunkt för en man som i årtal var en av regimens mest trogna röster.

RYSSLAND

Officiell inflation 6%, verklig inflation 158%

Vid en ekonomisk överläggning i helgen konstaterade Rysslands president Vladimir Putin att den årliga inflationen nu har stabiliserats under 6 procent, något han beskrev som en klar fördel. Enligt officiell statistik ligger den årliga inflationstakten därmed på en nivå som är lägre än på flera år.

Samtidigt visar en sammanställning från Rysslands statistiska centralbyrå och centralbanken att den ack-umulerade

prisökningen mellan 2014 och november 2025 uppgår till 158 procent. Det innebär att den allmänna prisnivån enligt officiella beräkningar mer än fördubblats under perioden.

Skillnaden mellan den årliga siffran och den långsiktiga prisutvecklingen förklaras delvis av metodologiska faktorer. Den officiella inflationsberäkningen baseras på en varukorg som inte alltid speglar hushåll-lens faktiska konsumtionsmönster. Regionala prisskillnader och så kallad "shrinkflation" – där priset förblir oförändrat men volymen minskar – bidrar också till att upplevelsen av inflation ofta skiljer sig från den officiella statistiken.

KORSHOLM

70-talsfesten som får pensionärerna att dansa

Dags att plocka fram festskorna! Efter publikens krav återvänder seniordiskot till Smedsby. Den 30 april fylls Seniorpunkten med svängiga låtar av ABBA och Elvis, karaoké för de modiga och svalkande alkohol-fria drinkar i pausen. Evenemanget är gratis och ingen anmälan krävs. Missa inte chansen att dansa loss en eftermiddag – dörrarna öppnar 13.00.

Referens: korsholm.fi, 27.3.2026

MALAX

Läs fem timmar – vinn priser: Malax utmanar i tävling

Nu ska läsglädjen sprida sig som en löpeld. Under hela april utmanas alla Malaxbor att delta i en läskam-panj – och det lönar sig. Den som läser 30 minuter per gång och fyller i ett läskort kan vinna presentkort. Huvudvinsten på 40 euro går till en bokhandel. För att kvala krävs minst 30 timmars läsning, men även mindre vinster lottas ut. Läs på ditt sätt – bok, tidning eller ljudbok. Referens: malax.fi, 27.3.2026

VASA

Vasas lyckokast: 9,6 miljoner i överskott – invånarna blir fler

Staden går som tåget! Enligt det färsk bokslutet för 2025 landade överskottet på hela 9,6 miljoner euro – långt över budget. Förklaringen: högre aktieutdelning än väntat och sjunkande räntor. Samtidigt växer Vasa med över 900 nya invånare. Stadsdirektör Tomas Häyry pekar på en stark intern finansiering och kontroll över kostnaderna, trots utmaningar med nedskrivningar inom social- och hälsovården.

Referens: Vasa stad

VASA

Förbudet: Sanden får inte blåsas bort – då blir det böter

Nu är det slutblåst! För att undvika dammkaos i vårstädningen inför Vasa stad strikt förbud: lövblåsare får inte användas för att blåsa bort grus och gatudamm. Metoden lyfter farligt damm i luften och försämrar luftkvaliteten. Den som bryter mot reglerna riskerar böter. Istället uppmanas fastighetsägare att sopa mekaniskt eller använda sugande utrustning för att hålla dammet under kontroll.

Referens: Vasa stad

MEDIA

Nordisk klassiker landar i Finland: Aller lanserar ny tidskrift

HELSINGFORS. Nu kommer den klassiska tidningen Femina till Finland! Aller Media startar en svensk-språkig version under våren, med Sanna Wallenius (tidigare Eeva, Me Naiset) som chefredaktör. Tidningen ska erbjuda en mix av samhälle, ekonomi, mode och hälsa – både i print och digitalt. Bakgrunden är den framgångsrika nordiska modellen, där Femina redan är en tungviktare i Sverige och Danmark.

Referens: Aller Media Finland

VETENSKAP

Johan Gadolin – Finlands glömda vetenskapsjätte som gav sitt namn åt ett grundämne

Den ende i världen som fått ge sitt namn åt ett naturligt förekommande grundämne – och han kom från Finland.

När vi talar om stora finländska vetenskapsmän nämns ofta namn som Artturi Ilmari Virtanen, som fick Nobelpriset i kemi 1945, eller Adolf Erik Nordenskiöld, som blev berömd för sin upptäcktsresa genom Nordostpassagen. Men det finns ett namn som borde stå högt över dem i den finländska stoltheten, ett namn som tyvärr alltför ofta glöms bort: Johan Gadolin.

Johan Gadolin (1760–1852) innehar en unik plats i vetenskapshistorien. Han är den enda personen i hela världen som har fått sitt namn åt ett i naturen naturligt förekommande grundämne – gadolinium, med den kemiska beteckningen Gd, nummer 64 i det periodiska systemet. Ingen annan vetenskapsman före upptäckten av de transuraniska elementen delade denna ära.

Detta faktum ensam borde räcka för att Johan Gadolin skulle vara ett hushållsnamn i Finland, hans por-trätt borde pryda varje kemilaboratorium i landet, och varje skolbarn borde känna till hans bragder. Men historien har inte varit så generös med Gadolin. I dag finns knappt något spår av honom kvar i hans hemstad Åbo, och hans laboratorium – där han gjorde sina banbrytande upptäckter – fungerar numera som dagis.

Som professor M Hupa vid Åbo Akademi konstaterade 2020: "Om Åbo var en stad i USA så skulle ha enorma skyltar på väg in till staden där det skulle stå 'Välkomna till Johan Gadolins hemstad', men i Åbo och i Finland har man inte lyckats särskilt mycket."

Det är dags att ändra på detta. Det är dags att vi finländare lär oss vem Johan Gadolin var – och bli stolta över honom.

En vetenskapsläkt av rang

Johan Gadolin föddes den 5 juni 1760 i Åbo, i en av 1700-talets mest producerade vetenskapsmänna- och prästsläkter i Finland. Hans far, Jakob Gadolin, var biskop i Åbo samt professor i fysik och teologi, och moderna Elisabet Browallia kom från en bildad släkt. I motsats till sin far, som tvingats kämpa ekonomiskt, kunde Johan inleda sin bana under trygga omständigheter.

Redan som barn uppvisade Johan stor matematisk

begåvning och sporrades av sin far. Vid femton års ålder började han studera matematik vid Kungliga Akademien i Åbo (dagens Åbo Akademi). Men matematiken, trots hans begåvning, visade sig vara för arbetsam. Kemistudierna för professor Pehr Adrian Gadd – och särskilt kemiexperimenten och deras tillämpningar – passade den unge Gadolin mycket bättre.

Det var en vändpunkt. Johan Gadolin hade hittat sin kallelse.

Studier-ö hos tidens giganter

År 1779, vid 19 års ålder, flyttade Gadolin till Uppsala universitet där han studerade under Torbern Bergman, en av Europas främsta kemister. Bergman blev hans mentor och Johan Gadolin utvecklades till Bergmans främsta elev. År 1781 presenterade Gadolin sin omfattande avhandling "De analysi ferri" – om järnets analytiska definition. Ett år senare disputerade han för filosofie magisters grad med det matematiska arbetet "De problemate catenario".

När Bergman dog i tuberkulos 1784 var den nya professuren i kemi i Uppsala ledig. Gadolin, som enligt samtida vittnesbörd var Bergmans bästa elev, placerades i andra förslagsrummet – en bitter besvikelse. Detta upprepades när en adjunktur skulle besättas vid Åbo akademi. Men ödet hade andra hyvel. På våren 1785 utnämndes han till extraordinarie adjunkt i Åbo och några månader senare till extraordinarie professor.

Utrustad med kungens rekommendationsbrev begav sig Gadolin våren 1786 på en två år lång studieresa genom Europa. Han besökte Tysklands två ledande kemister, Lorenz von Crell och Johann Friedrich Gmelin, samt andra vetenskapsmän. Denna resa formade hans vetenskapliga syn och gav honom kontakter som skulle visa sig ovärderliga.

Upptäckten som förändrade allt

År 1792 hände det som skulle göra Johan Gadolin odödlig i vetenskapshistorien. Amatörgeologen och löjtnanten Carl Axel Arrhenius hade år 1787 hittat ett märkligt svart, tungt mineral i ett stenbrott i Ytterby på Resarön i Stockholms skärgård. Vad denna tunga sten – som man kallade "tungsten" – egentligen bestod av förblev en gåta.

Tills den kom till Johan Gadolin.

Med den noggrannhet och systematik som kännetecknade hans arbete analyserade Gadolin mineralet kemiskt. Efter omfattande experiment fastställde han

att ungefär 38 procent av provet var en tidigare okänd "jordart" – en oxid som senare fick namnet yttria (yttriumoxid). Hans resultat publicerades 1794 i en artikel som skulle revolutionera kemin.

Detta var upptäckten av yttrium – det första kända sällsynta jordartsmetallämnet. För första gången hade någon identifierat en helt ny grupp av grundämnen som skulle visa sig vara av enorm betydelse både för vetenskapen och teknologin.

Gadolins upptäckt var startskottet för de sällsynta jordartsmetallernas upptäckthistoria – en historia som skulle vara i 150 år. Under denna period kom inte mindre än 17 sällsynta jordartsmetaller att upptäckas, och fyra av dem – yttrium, ytterbium, terbium och erbium – fick sina namn från den lilla by Ytterby där allt började.

Redan år 1800 gav man det svarta mineralet från Ytterby namnet gadolinit – en ära åt upptäckaren. Men den största hyllningen kom 1880, när den berömde schweiziske kemisten Jean Charles Galissard de Marignac isolerade ett nytt grundämne från gadolinit och gav det namnet gadolinium efter Johan Gadolin själv.

En mångsidig vetenskapsman

Men Johan Gadolin var långt mer än upptäckaren av yttrium. Han var en av sin tids mest mångsidiga och produktiva kemister, och hans bidrag till vetenskapen sträckte sig över många områden.

Föregångsman för den moderna kemin: Trots att Gadolin aldrig besökte Frankrike blev han en förespråkare för Antoine Lavoisiers revolutionerande förbränningsteori. Hans lärobok "Inledning till Chemien" (1798) var den första kemiboken i Norden som ifrågasatte den gamla flogistonteori och diskuterade syrets roll vid förbränning på ett modernt sätt. Detta var banbrytande – Gadolin hjälpte till att introducera den moderna kemin i Norden.

Termokemi: Gadolin studerade sambandet mellan värme och kemiska förändringar, särskilt olika ämnens förmåga att absorbera värme (specifik värme) och värmens absorption vid fasförändringar (latent värme). Hans arbete inom detta område var extremt precist och ligger till grund för modern termokemi.

Oxidationsstater: Redan 1788 visade Gadolin att samma grundämne kan uppträda i flera oxidationstillstånd. Han studerade tenn och visade att det kan förekomma som Sn(II) och Sn(IV), och beskrev livfullt disproportioneringsreaktionen: $2 \text{Sn(II)} \rightarrow \text{Sn(0)} + \text{Sn(IV)}$. Detta var fundamentalt viktigt för förståelsen av kemisk bindning.

Mineralklassifikation: År 1825 publicerade Gadolin "Systema fossilium" – ett system för mineralklassifikation baserat på kemiska principer. Introduktionen sammanfattade Gadolins teorier, och texten presenterade mineralarter i en systematisk ordning som var revolutionerande för sin tid.

Tekniska innovationer: Gadolin är också känd för att ha publicerat ett av de tidigaste exemplen på mot-strömskondensorer. År 1791 förbättrade han en kondensatordesign som hans långt utvecklade genom att använda "motströmsprincipen" – en teknik som fortfarande används i dag inom kemisk teknik.

Analytisk kemi: Hans studier av olika legeringar, som den kinesiska legeringen pak tong (även känd som alpaca eller tyskt silver) 1810 och 1827, visade hans bredd och precision som analytisk kemist.

Pionjären inom laboratorieundervisning

Johan Gadolin var inte bara en framstående forskare – han var också en pedagogisk pionjär. Han blev ordinarie professor i kemi vid Kungliga akademien i Åbo 1797, efter Pehr Adrian Gadds död, och behöll denna position fram till sin pensionering 1822.

Vad som gjorde Gadolin särskilt anmärkningsvärd som lärare var att han var en av de första kemisterna som gav laboratorieövningar till studenter. På den tiden var kemilaboratorier ofta professorers privata domäner. Men Gadolin öppnade sitt eget privata la-

laboratorium för studenter och lät dem faktiskt utföra experiment – något som var revolutionerande för tidpunkten.

Denna pedagogiska filosofi – att studenter lär sig kemi genom att göra kemi, inte bara läsa om den – var långt före sin tid och lade grunden för modern kemiundervisning.

Samhällig engagerad

Johan Gadolin var inte någon isolerad akademiker i sitt elfenbenstorn. Han var genuint intresserad av samhällsutveckling, ekonomi och industri. Han medverkade till att Finska hushållningssällskapet grundades – en organisation som arbetade för att förbättra jordbruket och ekonomin i Finland.

År 1802 publicerade han en uppsats med den talande titeln "Hvilka slöjder och manufakturer äro för våra finska städer de förmånligaste?" – ett exempel på hur han kopplade sin vetenskapliga expertis till praktiska samhällsfrågor. Gadolin såg vetenskapen inte som ett mål i sig, utan som ett verktyg för att förbättra människors liv och samhällets välbefinnande.

Han tjänstgjorde också som rektor för Åbo akademi i två omgångar, vilket vittnar om hans administrativa förmåga och respekt för bland andra.

Internationell erkännande

Johan Gadolins rykte spred sig snabbt internationellt. År 1790 valdes han in i Kungliga Vetenskapsakademien i Stockholm – en stor ära för en 30-åring. Hans kemiska undersökningar publicerades på tyska i den ansedda tidskriften "Crell's Chemische Annalen für die Freunde der Naturlehre" och läste av kemister över hela Europa.

När den berömde Johann Friedrich Gmelin dog kom universitetet i Göttingen – ett av Europas främsta lärosäten – att kalla Johan Gadolin till innehavare av professuren i kemi efter Gmelin. Detta var en enorm ära och en erkännande av Gadolins internationella ställning. Men till Åbo akademis och Finlands lycka tackade Gadolin nej. Han stannade i sitt hemland.

För sina vetenskapliga insatser adlades Gadolin och registrerades under nummer 245 i det finska riddarhuset. Han tilldelades också Sankta Vladimiroorden och Sankta Annaorden – höga utmärkelser från det ryska kejsardömet.

Ett långt liv

Johan Gadolin gifte sig första gången vid 35 års ålder med Hedvig Tihleman, med vilken han fick nio barn. Efter hennes död gifte han om sig vid 59 års ålder med Ebba Palander.

År 1822, vid 62 års ålder, gick Gadolin i pension – detta var den obligatoriska pensionsåldern på den tiden. Han flyttade till Mynämäki (Virmo) där han bodde på ett lantgods i 30 år till. Där levde han ett stilla liv omgiven av sina böcker (hans bibliotek innehöll 3 400 titlar och bevaras fortfarande i Åbo Akademis bibliotek), sin familj och sin forskning.

Johan Gadolin dog den 15 augusti 1852 i Virmo, 92 år gammal. Vid hans grav restes ett minnesmärke gjort av sten från Ytterby stenbrott – platsen där allt började. Symboliken kunde inte vara tydligare: från den lilla stenbrottet i Sverige till evigheten, förenade genom vetenskapen.

Gadolinium – arvet som lever vidare

År 1880, nästan tre decennier efter Gadolins död, isolerade den schweiziske kemisten Jean Charles Galissard de Marignac ett nytt grundämne från mineralet gadolinit. Som en hyllning till Johan Gadolin gav han det namnet gadolinium.

Gadolinium är ett silvervitt metalliskt grundämne som tillhör gruppen sällsynta jordartsmetaller. Med atomnummer 64 och den kemiska beteckningen G är det idag ett av de viktigaste elementen inom modern medicin och teknologi.

I modern medicin: Gadoliniumföreningar används som kontrastmedel vid magnetresonanstomografi (MRT). När patienter genomgår MR-undersökningar injiceras ofta gadoliniumbaserade kontrastmedel som förbättrar bildens kvalitet dramatiskt och gör det möjligt att upptäcka sjukdomar som annars skulle vara osynliga. Miljontals människor varje år runt om i världen har Johan Gadolin att tacka för att deras sjukdomar kunde upptäckas i tid.

I teknologin: Gadolinium används vid tillverkning av CD-skivor och datorminnen. Elementet har unika magnetiska egenskaper som gör det ovärderligt inom datalagring och elektronik. Det används också i kärnreaktorer som neutronsabsorbator och i produktion av röntgenrör och lasrar.

I industrin: Gadolinium används i legeringar för att förbättra arbetsbarheten och motståndet mot oxidation och korrosion vid höga temperaturer.

Varje gång en läkare ordnar en MR-undersökning med kontrastmedel, varje gång någon spelar en CD eller använder avancerad elektronik – där finns Johan Gadolins arv närvarande, även om att få vet om det.

Den stora branden och den förlorade historien

År 1827 drabbades Åbo av den stora branden – en katastrof som förstörde det mesta av staden. Johan Gadolins laboratorium och mycket av Åbo akademis historiska byggnader förstördes eller skadades svårt. Med branden försvann också mycket av den fysiska historien om Gadolins verksamhet.

Efter branden flyttade universitetet till Helsingfors och blef Helsingfors universitet. Åbo akademi, som skulle återuppstå senare som svenskspråkigt universitet, hade förlorat mycket av sin materiella koppling till Gadolin.

Idag fungerar det som en gång var Gadolins laboratorium som ett daghem. År 2020 beslutade Åbo stad att sälja byggnaden till dagisbolaget Mukulax, vilket innebär att drömmen om att skapa ett Gadolin-museum i huset gick i kras. Professor Mikko Hupa vid Åbo Akademi kallade detta för en "missad möjlighet".

Åbo akademis tekniska fakultets huvudbyggnad fick namnet Gadolinia efter Johan Gadolin – ett passande monument. Men huset revs senare, och även om namnet finns kvar på den nya Astra-byggnadens vägg, är det en svag påminnelse om vad som en gång var.

Varför har vi gömt honom?

Det är en paradox att Johan Gadolin, som uppnådde så mycket och vars namn bärs av ett grundämne, är så lite känd i sitt eget hemland. Det finns flera orsaker till detta.

Tidpunkten: Gadolins storhetstid var under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Hans största upptäckt, yttrium, gjordes 1794 – för över 230 år sedan. Många generationer har passerat sedan dess, och historien har en tendens att glömma även sina största hjältar om de inte ständigt hålls vid liv.

Gadoliniums sena namngivning: Grundämnet gadolinium uppkallades efter Gadolin först 1880, nästan 30 år efter hans död. Vid den tidpunkten var minnet av honom redan bleknat något, och förbindelsen mellan mannen och elementet blev aldrig lika stark i det allmänna medvetandet som den borde ha varit.

Finlands historia: Gadolins liv utspelade sig under den svenska tiden (fram till 1809) och den tidiga ryska tiden. Finland som självständig nation med egen identitet och historia befinner sig fortfarande i processen att återupptäcka och värdera sitt arv från dessa perioder.

Bristen på nobelpris: Om Nobelpriset hade funnits på Gadolins tid skulle han otvivelaktigt ha fått ett, förmodligen i kemi. Men eftersom priset inte instiftades förrän 1901 finns han inte med i den prestige-fyllda listan över nobelpristagare som Finland så stolt räknar upp.

Bristande Som professor Hupa har Finland och Åbo inte varit bra på att marknadsföra: Gadolins storhet. I andra länder skulle han varit en nationell hjälte med museer, minnesmärken och ständigt närvaro i skolböckerna.

En man vi borde fira

Det är dags att ändra på detta. Johan Gadolin förtjänar sin plats bland Finlands allra största vetenskapsmän – inte bara som en av de största, utan kanske som den största, med tanke på hans unika plats i vetenskapshistorien.

Vi finländare borde vara enormt stolta över Johan Gadolin. Han:

- Är den enda personen i världen som fått sitt namn åt ett naturligt förekommande grundämne
- Upptäckte en helt ny grupp av grundämnen (sällsynta jordartsmetaller)
- Var en pionjär inom modern kemi i Norden
- Revolutionerade kemiundervisningen genom att introducera laboratorieövningar för studenter
- Var internationellt erkänd och respekterad av samtidens största vetenskapsmän
- Bidrog till samhällets utveckling genom att koppla vetenskap till praktiska tillämpningar
- Levde ett långt, produktivt liv och fortsatte bidra till vetenskapen ända i hög ålder

Om Nobelpriset hade funnits på 1790-talet skulle

Johan Gadolin självklart ha fått ett sådant. Hans upptäckt av yttrium och öppnandet av de sällsynta jordartsmetallernas värld var av den kalibern.

Gadolins arv idag

Johan Gadolin lever vidare på många sätt, även om hans namn inte är allmänt känt:

I medicinen: Varje dag räddar gadoliniumbaserade kontrastmedel liv genom att göra tidig upptäckt av tumörer, hjärtkärlsjukdomar och neurologiska tillstånd.

I teknologin: Gadolinium är en nyckelkomponent i modern elektronik och datalagring.

I utbildningen: Principen om praktisk laboratorieundervisning som Gadolin pionjärade är nu standarden i världen.

I vetenskapen: Upptäckten av de sällsynta jordartsmetallerna öppnade helt nya forskningsområden och teknologiska möjligheter.

I kulturen: Namnet Gadolin lever kvar genom Gadolinia (även om byggnaden är borta), genom gadolin-mineralet, och genom gadolinium i det periodiska systemet.

En vision för framtiden

Det är inte för sent att göra Johan Gadolin till den nationella hjälte han förtjänar att vara. Finland behöver:

Ett Gadolin-museum: Åbo, som hans hemstad, borde ha ett museum dedikerat till hans liv och verk. Det behöver inte vara enormt, men det borde finnas.

Gadolin i skolorna: Varje finskt barn borde lära sig om Johan Gadolin och hans upptäckter. Han borde vara lika känd som Väinämöinen eller Mannerheim.

Gadolin-priset: Finland borde instifta ett Johan Gadolin-pris för framstående vetenskapliga insatser inom kemi.

Gadolin-dagen: Den 5 juni, Johan Gadolins födelsedag, skulle kunna firas som en dag för vetenskap och upptäckter i Finland.

Synlighet i Åbo: Statyer, skyltar, gator – Åbo borde vara fyllt av påminnelser om sin största vetenskapsman.

Johan Gadolin (1760-1852) var en finländsk vetenskapsjätte vars insatser påverkade världen på ett sätt som få andra finländare har gjort. Han är den ende i världen som fått sitt namn åt ett naturligt förekommande grundämne. Hans upptäckt av yttrium öppnade dörren till en helt ny värld av grundämnen. Hans pedagogiska innovationer förändrade hur kemi undervisades. Hans vetenskapliga precision och kreativitet var förebild för generationer av forskare.

Vi finländare har förfäder i vårt land som vi kan och bör vara stolta över. Johan Gadolin är definitivt en av dem – kanske den främsta av dem alla inom vetenskapen.

Nästa gång du ser symbolen "Gd" i det periodiska systemet, kom ihåg: det står för gadolinium, uppkallat efter en finländsk vetenskapsman som förändrade världen. Kom ihåg Johan Gadolin.

Vi får inte glömma honom. Vi ska fira honom.

UKRAINE PRESIDENT

First Lady's Texas Tour: Books, Audio Guides, and a Historic Meeting with the Ex-president Bush and his Wife

DALLAS. Ukraine's First Lady Olena Zelenska has turned a diplomatic visit to Texas into a cultural bridge.

In Dallas, she opened a new "Ukrainian Bookshelf" at the city's public library, giving American readers access to Ukrainian literature and history. She also launched a Ukrainian-language audio guide at the Dallas Holocaust and Human Rights Museum,

where the Holodomor-genocide is featured among its exhibitions.

But the visit wasn't just about culture. Zelenska met with top American philanthropists to discuss aid for Ukrainians, highlighting her foundation's work building shelters in schools and homes for foster families. The highlight? A meeting with former President George W. Bush and Laura Bush. Zelenska thanked them

for their long-standing support, recalling Bush's historic 2008 stance on Ukraine's right to choose its own future.

From books to humanitarian aid, the First Lady's message was clear: Ukraine's fight is also a fight for freedom and security.

Reference: Office of the President of Ukraine, March 27, 2026

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VECKANS KONSTUPPLEVELSE

David Klöcker Ehrenstrahl

1628, Hampuri

1698, Tukholma

Vilande Diana

Finlands Nationalgalleris samling / Konstmuseet Sinebrychoff, O. W. Klinckowströms konstsamling

Bild: Finlands Nationalgalleri / Henri Tuomi

1984 EN ROMAN AV George Orwell Del 23

Utan tvekan kommer Syme att förångas, tänkte Winston igen. Han tänkte på det med ett slags sorgsenhet, trots att han mycket väl visste att Syme föraktade honom och tyckte en smula illa om honom, och var fullt kapabel att fördöma honom som en tankebrottsling om han såg någon anledning till det. Det var något subtilt fel med Syme. Det var något som han saknade: diskretion, distans, ett slags frälsande dumhet. Man kan inte säga att han var oortodox. Han trodde på Ingsocs principer, han vördade Storebror, han glädde sig över segrar, han hatade kättare, inte bara med uppriktighet utan med ett slags rastlös iver, en aktualitet i fråga om information, som den vanlige partimedlemmen inte kom i närheten av. Ändå klamrade sig alltid en svag air av vanrykte fast vid honom. Han sa saker som skulle ha varit bättre osagda, han hade läst för många böcker, han besökte Chestnut Tree Café, ett tillhåll för målare och musiker. Det fanns ingen lag, inte ens en oskriven lag, mot att besöka Chestnut Tree Café, men ändå var platsen på något sätt illavarslande. De gamla, misskrediterade partiledarna hade använts för att samlas där innan de slutligen rensades ut. Goldstein själv, sades det, hade ibland setts där, för årtal och årtionden sedan. Symes öde var inte svårt att förutse. Och ändå var det ett faktum att om Syme ens för tre sekunder förstod innebörden av hans, Winstons, hemliga åsikter, skulle han omedelbart förråda honom till tankepolisen. Det skulle någon annan också göra, för den delen, men Syme mer än de flesta. Det räckte inte med iver. Ortodoxin var medvettslöshet.

Syme tittade upp. »Här kommer kyrkoherden», sade han. Något i tonfallet i hans röst tycktes tillägga: »Den där idioten.» Parsons, Winstons medhyresgäst på Victory Mansions, träcklade sig i själva verket fram genom rummet – en knubbig, medels-

tor man med ljust hår och ett grodliknande ansikte. Vid trettiofem års ålder hade han redan satt på sig fettvalkar vid halsen och midjan, men hans rörelser var raska och pojaktiga. Hela hans utseende liknade en liten pojke som vuxit sig stor, så till den grad att det var nästan omöjligt att inte tänka på honom, trots att han var klädd i reglementslik overall, den grå skjortan och den röda halsduken. När man visualiserade honom såg man alltid en bild av gropiga knän och armar som rullades tillbaka från knubbiga underarmar. Parsons återgick faktiskt alltid till shorts när en vandring i samhället eller någon annan fysisk aktivitet gav honom en ursäkt för att göra det. Han hälsade på dem båda med ett glatt »Hullo, hullo!» och satte sig ner vid bordet och gav ifrån sig en intensiv lukt av svett. Fuktpärlor stod ut över hela hans rosa ansikte. Hans förmåga att svettas var extraordinär. På Folkets Hus kunde man alltid se när han hade spelat bordtennis på fukten från racketskaftet. Syme hade tagit fram en pappersremsa på vilken det fanns en lång kolumn med ord, och studerade den med en bläckpenna mellan fingrarna.

»Se hur han arbetar borta på lunchen», sade Parsons och knuffade till Winston. »Skärpa, va? Vad är det du har där, gamle gosse? Något lite för smart för mig, antar jag. Smith, gamle gosse, jag ska tala om för dig varför jag jagar dig. Det är den där suben du glömde att ge mig.»

»Vilken sub är det där?» sa Winston och kände automatiskt efter pengar. Ungefär en fjärdedel av lönen måste öronmärkas för frivilliga prenumerationer, som var så många att det var svårt att hålla reda på dem.

»För hatveckan. Ni vet – hus-för-hus-fonden. Jag är kassör i

vårt kvarter. Vi gör en helhjärtad insats – vi kommer att bjuda på en fantastisk show. Jag säger er, att det inte är mitt fel, om inte gamla Victory Mansions har den största utstyrseln av flaggor på hela gatan. Två dollar som du lovade mig.»

Winston hittade och räckte över två skrynkliga och smutsiga anteckningar, som Parsons skrev in i en liten anteckningsbok, med en analfabets prydliga handstil.

»Förresten, gamle gosse», sade han, »jag har hört att min lilla tiggare flög på dig med sin katapult i går. Jag gav honom en rejäl utklädning för det. Faktum är att jag sa till honom att jag skulle ta bort katapulten om han gör det igen.»

»Jag tror att han var lite upprörd över att inte komma till avrättningen», säger Winston.

»Nåja, vad jag vill säga, det visar den rätta andan, eller hur? Busiga små tiggare är de, båda två, men snacka om ivrighet! Allt de tänker på är spionerna, och kriget, förstås. Vet ni vad min lilla flicka gjorde i lördags, när hennes trupp var på vandring längs Berkhamstead-vägen? Hon fick med sig två andra flickor, smet av vandringen och tillbringade hela eftermiddagen med att följa efter en främmande man. De följde honom efter i två timmar, rakt igenom skogen, och sedan, när de kom in i Amersham, överlämnade de honom till patrullerna.

»Vad för gjorde de det där?» sade Winston något förvånad. Parsons fortsatte triumferande:

»Mitt barn försäkrade sig om att han var någon form av fiendeagent – han kunde till exempel ha släppts med fallskärm. Men här är poängen, gamle gosse. Vad tror du det var som gjorde att hon fastnade för honom från första början? Hon såg att han hade en lustig sorts skor på sig – hon sa att hon aldrig hade sett någon ha sådana skor på sig förut. Så chansen var stor att han var en utlänning. Ganska smart för en nipper på sju, eller hur?»

»Vad hände med den där mannen?» frågade Winston.

»Ah, det kunde jag naturligtvis inte säga. Men jag skulle inte bli alldeles förvånad, om ...» Parsons gjorde en rörelse som att sikta med ett gevär och knäppte med tungan för explosionen.

»Bra», sa Syme tankfullt utan att titta upp från sin pappersremsa.

HUMOR FÖR ETT- HUNDRA ÅR SEDAN

DEN FÖRSTA KÄRLEKEN

Han: Ack, den första kärleken är ljuv! Den är ändå den bästa, inte sant, Berta?
Hon: —Ja ... men jag tycker också så förfärligt mycket om dig. August!

LYCKLIG FILMSTJÄRNA

Han; Är ni lycklig i ert äktenskap? Filmdivan: Ja, jag tror det, men jag ska be min pressagent ta reda på det för säkerhets skull.

TÄNDER

Det är konstigt med hustru min. Ju fler tänder hon mister, ju mer bitande blir hon.

MASSOR MED HATTAR

Kunden: Är det sant att ni har fått in 1,500 nya hattar från Paris? Biträdet: Javisst! Kunden: Åh, så förtjusande. Jag måste genast prova dem!

ETT SMUTSIGT DJUR

Lärarinnan: Nu är det bara ett djur kvar, som du inte räknat upp. Det har borstigt hår, avskyr tvätt och renlighet och tycker om att rota i jorden. Vad är det för ett djur, lille Tomas? Tomas: Det det är jag

FÖR SÄKERHETS SKULL.

Hon (då hennes förlovade omtalade, att han skall begiva sig ut på en resa omkring jorden): Skall du nu också vara mig trogen, då du reser så långt bort, Henrik? Lov mig, att du skall skriva till mig från varenda stad, du besöker!
Han: Är det din kärlek, som kommer dig att framställa denna önskan, Ada? Svär på, att du verkligen älskar mig, och att det inte är för att få frimärken till din samling, som du vill hava brev från varje stad och varje land, jag besöker!

ORSAKEN.

Kunden: Jag ville gärna ha en fullkomligt ljudlös slättermaskin. Köpmannen: Det är sällan, att folk nu för tiden visar sina medmänniskor så mycket hänsyn, att de inte villja störa dem med sitt buller.
Kunden: Vad mig angår, så är det alldeles nödvändigt, ty om jag inte stiger tidigt upp på morgonen och slår gräset, utan att mina grannar höra det, blir jag nödsakad att låna ut maskinen minst sju gånger, innan jag själv får lov att använda den.

NYFIKEN.

Fadern; Vad gör du, Fredrik? Fredrik; Jag står här framför spegeln pappa. Jag ville så gärna veta, huru jag såg ut, om jag vore en tvilling.

AFFÄRSMAN

HERREN: Du är en ärlig gosse, men pengarna som jag tappade, var en femhundramarks-sedel.

GOSEN: Ja visst, det var en femhundramarkssedel, men jag växlade den för det fall att ni ville ge mig hittarlön.

PÅ ETT SJUNKANDE FARTYD

ropade kaptenen:
Kan någon av passagerarna be?
Ja, jag är präst, jag kan be, hördes en skrämmd röst från den förvirkade passagerarskaran.

—Okej! ropade kaptenen, ni får be ... de andra tar dessa livbälten, för det finns bara en för få av dessa.

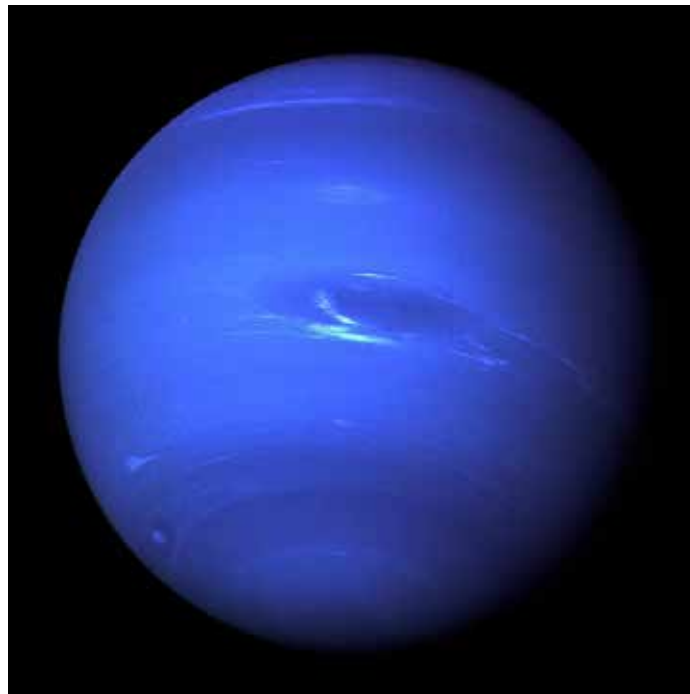
PESSIMIST.

En hastig farfar, som började arbeta på sin gård tidigt på måndagsmorgonen, ganska irriterad:
"Ja, ja. Det är redan måndag morgon och imorgon är det tisdag och i övermorgon är det onsdag ... hela veckan är nästan halvvägs, och Gud förbjude att en käpp har satts på korset på den här gården."

URMAKARE

Köpare: Men om dessa klockor kostar dig tjugo dollar och du säljer dem för tjugo dollar, då kommer du inte att tjäna något med dem.
Urmakare: Åh, jo, det gör jag.
Köpare: Hur?
Urmakare: Genom att reparera dem senare.

Astronomic picture of the week:

Neptune

This enhanced-color picture of Neptune was produced from the last whole planet images taken through the green and orange filters on the Voyager 2 narrow angle camera. The images were taken at a range of 4.4 million miles from the planet, 4 days and 20 hours before closest approach in August 1989. The picture shows the Great Dark Spot and its companion bright smudge; on the west limb the fast moving bright feature called Scooter and the little dark spot are visible. These clouds were seen to persist for as long as Voyager's cameras could resolve them. North of these, a bright cloud band similar to the south polar streak may be seen.

Credit: NASA
Public domain

HOROSKOP FÖR APRIL 2026

Aprilhoroskop – Stjärnorna snackar strunt (och lite sanning)

□ Väduren (21/3–19/4)

Du är full av energi och initiativ, men försök att inte starta bråk med kaffemaskinen – den vinner alltid.

□ Oxen (20/4–20/5)

Ditt tålamod testas i april. Kanske är det dags att inse att köerna i mataffären inte försvinner om du suckar högt?

□ Tvillingarna (21/5–20/6)

Du har tusen idéer och noll tid att genomföra dem. Prova att avsluta en sak innan du börjar nästa – eller bara njut av kaoset!

□ Kräftan (21/6–22/7)

April kan kännas känslösam, men kom ihåg: Ingen förväntar sig att du ska lösa hela världens problem... bara dina egna.

□ Lejonet (23/7–22/8)

Du älskar att stå i centrum, men kanske borde du låta någon annan berätta ett skämt vid fikabordet? Bara den här gången.

□ Jungfrun (23/8–22/9)

Du har en plan, en backup-plan och en plan för när backup-planen misslyckas. Slappna av lite – det värsta som kan hända är... egentligen ingenting.

□ Vågen (23/9–22/10)

Beslutsångest når sin topp. Om du funderar i över en timme på vilken takeout du ska beställa, ta det bara som ett tecken på att laga mat själv. Eller inte.

□ Skorpionen (23/10–21/11)

Din magnetiska dragningskraft är starkare än vanligt. Använd den klokt – eller riskera att bli den där personen som aldrig kan lämna en fest i tid.

□ Skytten (22/11–21/12)

Du är sugen på äventyr, men kanske borde du börja smått? Typ att gå en annan väg till jobbet istället för att spontanboka en enkelbiljett till Mongoliet.

□ Stenbocken (22/12–19/1)

Ditt hårda arbete börjar löna sig! Snart kan du unna dig något stort – kanske till och med en dyr kaffe utan att få skuldkänslor.

□ Vattumannen (20/1–18/2)

Dina idéer är briljanta, men inte alla är redo för dem. Vänta lite med att föreslå att alla möten ersätts med memes.

□ Fiskarna (19/2–20/3)

Du dagdrömmer mer än vanligt. Det är charmigt – så länge du inte glömmet att kliva av bussen vid rätt hållplats.

BLOGGSKRIBENTER

Skriv i Wasa Dagblad – Vi söker blogg-författare!

Älskar du att dela med dig av dina tankar, erfarenheter eller kunskaper? Wasa Dagblad söker nu engagerade blogg-skribenter som vill skriva intressanta och inspirerande texter för våra läsare.

Oavsett om du gillar att skriva om lokala nyheter, kultur, livsstil, företagande eller personliga reflektioner – din röst är välkommen hos oss!

Att skriva för *Wasa Dagblad* är ett utmärkt sätt att nå en bredare publik, knyta kontakter och utveckla din kreativitet. Ingen tidigare erfarenhet krävs – allt du behöver är idéer och entusiasm! Vi uppskattar olika perspektiv och nya röster som speglar vår gemenskap.

Intresserad? Skicka din blogg-idé eller ett kort prov till oss, så publicerar vi gärna dina texter. Var med och gör *Wasa Dagblad* till en plats för meningsfulla diskussioner och engagerande berättelser!

Kontakta oss på wasadagblad@gmail.com för mer info. Vi ser fram emot att höra av dig!

WASA DAGBLAD

En modern tidning med en layout med drag av 1870-talets press. På den tiden hade tidningar bara 4-8 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det är mycket att läsa på några sidor.

Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar hämtade från Riksarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria och Monica gör en del av det rutinmässiga redigeringsarbetet, t.ex. översättning, korrekturläsning och skrivande av korta notiser. Alla texter har granskats av journalister och redaktionen ansvarar för texternas innehåll.

Wasa Dagblad är en publikation av dagstidningstyp som än så länge utkommer på söndagsmorgnar. Men vårt mål är att den ska komma ut varje morgon i framtiden.

Tidningen finns tillgänglig gratis på nätet.

Läsarnas texter är välkomna! Tidningen är lokalt ägd och kommer att fortsätta att vara det.

Chefredaktör är Hans Björknäs. Redaktion: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Vasala, tel. +358-40-5462455.

Redaktionen i Helsingfors: Wasa Dagblad, Andra linjen 9 B 36, 00530 Helsingfors. Telefon +358-40-5462455. Annonser kan sändas via e-post i jpg-format, ta gärna kontakt med redaktionen. .

E-post: wasadagblad@gmail.com

FRÅN LÄSARNA

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt kommer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning.

Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till: wasadagblad@gmail.com

ANNONSERA I WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermoderna dagstidning.

Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png,

WASA DAGBLAD
wasadagblad@gmail.com
com